

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Barbary Pořízkové a JUDr. Ivo Pospíšila v právní věci žalobkyně: **Ing. Bc. N. T.**, pro doručování zast. V. T., proti žalovanému: **České vysoké učení technické v Praze**, se sídlem Žikova 1903/4, Praha 6, proti rozhodnutí rektora Českého vysokého učení technického v Praze ze dne 16. 4. 2018, č. j. 005/2018/51922/IK, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. 4. 2019, č. j. 9 A 150/2018 - 56,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Včas podanou kasační stížností se žalobkyně (dále „stěžovatelka“) domáhá zrušení v záhlaví označeného usnesení Městského soudu v Praze (dále „městský soud“), kterým nebylo vyhověno její žádosti o přiznání osvobození od soudních poplatků v řízení o žalobě proti rozhodnutí žalovaného, kterým žalovaný potvrdil rozhodnutí děkana Fakulty jaderné a fyzikálně inženýrské žalovaného ze dne 21. 2. 2018, č. j. 7009-V3/18/14920/Záb., o nepřijetí žalobkyně ke studiu v doktorském studijním programu Aplikace přírodních věd, studijním oboru Fyzikální inženýrství v prezenční formě studia.

[2] Městský soud o její žádosti rozhodl na základě informací, které stěžovatelka na výzvu městského soudu uvedla ve vyplněném „Prohlášení o osobních, majetkových a výtěžkových poměrech“ ze dne 20. 12. 2018 (dále „Prohlášení“). V tomto Prohlášení uvedla, že je rozvedená, žije ve společné domácnosti s matkou na v záhlaví uvedené adrese, ona a její matka nejsou na sobě nikterak finančně závislé, sama nemá žádné příjmy z pracovního či jiného poměru, od 1. 10. 2018 pobírá stipendium ve výši 9 450 Kč měsíčně, nevlastní osobní majetek větší hodnoty, má dluh vůči své matce v celkové výši 122 414 Kč, který splácí měsíční splátkou ve výši 2 147 Kč, její životní náklady na zdravotní pojištění, nájemné, léky a zajištění základních životních podmínek představují částku 13 404 Kč měsíčně a je u ní prokázána déle trvající vážná nemoc.

[3] Městský soud nepřiznal stěžovatelce osvobození od soudních poplatků, neboť při porovnání jejích tvrzených měsíčních příjmů a výdajů (9 450 Kč – 15 551 Kč) vyjde záporný výsledek přesahující částku až 6 000 Kč, přičemž stěžovatelka tento rozpor žádným způsobem

nevysvětlila a neuvedla jiné příjmy. Městský soud tak dospěl k závěru, že její tvrzení jsou nevěrohodná a nezakládají ucelenou představu o její faktické finanční situaci, kterou byla povinna prokázat. Proto neshledal předpoklady, které by odůvodňovaly její osvobození od soudních poplatků, a to ani částečné osvobození, neboť nebylo možno určit míru, v jaké by měla být od soudních poplatků osvobozena. Na závěr uvedl, že vzhledem k tomu, že je vždy nutno posoudit každou žádost individuálně s ohledem na aktuální situaci žadatele, je možné při změně jejich poměrů se odchýlit od rozhodnutí o dřívějších žádostech o přiznání osvobození od soudních poplatků.

[4] Proti tomuto usnesení stěžovatelka podala kasační stížnost, z jejíhož obsahu vyplývá, že její napadá z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky městským soudem. Konkrétně stěžovatelka nesouhlasí s výpočtem provedeným městským soudem ve vztahu k příjmům a výdajům. Má za to, že městský soud vědomě uvedl nepravdivé údaje a dostatečně nezohlednil její zdravotní stav. Poukazovala na to, že již nehradí veřejné zdravotní pojištění ve výši 1 647 Kč, které z důvodu studia hradí nadále stát. Rovněž odkázala na řadu rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, na základě nichž byla od soudního poplatku osvobozena či jí byl ustanoven advokát. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil.

[5] Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti zdejší soud nevyžadoval, neboť se jedná o věc, která se týká výlučně a osobně stěžovatelky.

[6] Nejvyšší správní soud nejdříve posoudil splnění podmínek řízení pro projednání kasační stížnosti. Podle § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů, je s podáním kasační stížnosti spojen vznik poplatkové povinnosti. Podle položky č. 19 sazebníku soudních poplatků, který je přílohou uvedeného zákona, je kasační stížnost zpoplatněna částkou 5 000 Kč.

[7] Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu však v usnesení ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014 - 19, konstatoval, že stěžovatel je povinen zaplatit poplatek za řízení o kasační stížnosti jen tehdy, pokud kasační stížnost směřuje proti rozhodnutí krajského soudu o návrhu ve věci samé (o žalobě) či o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností. V uvedené věci nesměruje kasační stížnost proti konečnému rozhodnutí městského soudu ve věci samé (tj. ve věci rozhodnutí žalovaného), nýbrž proti procesnímu rozhodnutí o neosvobození od soudních poplatků a neustanovení zástupce. Na stěžovatelku se proto v tomto řízení nevztahuje poplatková povinnost. Obdobné závěry dovodil rozšířený senát v citovaném rozhodnutí i ve vztahu k povinnosti být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. V případě stěžovatelky tak není třeba trvat ani na doložení zastoupení advokátem. Nejvyšší správní soud proto bez dalšího přistoupil k věcnému přezkumu usnesení městského soudu v rozsahu námitek uplatněných stěžovatelkou, neboť shledal i ostatní podmínky řízení za splněné a neseznal žádnou vadu napadeného usnesení, ke které by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[8] Kasační stížnost není důvodná.

[9] Spornou otázkou v nyní projednávané věci je, zda městský soud správně posoudil žádost stěžovatelky o uznání osvobození od soudního poplatku. Podle § 36 odst. 3 věty první a druhé s. ř. s. *účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.* Osvobození od soudních poplatků představuje výjimku z pravidla, že žaloba proti rozhodnutí správního orgánu je na základě zákona zpoplatněna. Účelem je zejména ochrana účastníka řízení

pokračování

nacházejícího se v tíživé finanční situaci před nepřiměřeně tvrdým dopadem zákona o soudních poplatcích (srov. rozsudek NSS ze dne 6. 6. 2012, čj. 2 Ans 6/2012 - 12).

[10] Účastník řízení, který žádá z důvodu své nemajetnosti o osvobození od soudních poplatků, je povinen své osobní, majetkové a výdělkové poměry nejen tvrdit, ale rovněž doložit. Nese tedy jak břemeno tvrzení, tak břemeno důkazní. Nejvyšší správní soud s ohledem na uvedené ověřil ze spisu městského soudu podklady (Prohlášení a přílohy k němu přiložené), na základě nichž stěžovatelka tvrdila a dokládala své poměry a na základě nichž dospěl městský soud ke svým závěrům v napadeném usnesení. Zjistil přitom, že informace, z nichž městský soud vycházel, jsou zcela v souladu s informacemi uvedenými v předmětném Prohlášení a jeho přílohách. Následně přezkoumal, zda výpočty a úvahy městského soudu vycházející z těchto informací jsou správné a dospěl k závěru, že městský soud nepochybil. Z Prohlášení vyplývá, že stěžovatelka prohlásila, že žije v jedné domácnosti s matkou, jejím jediným příjmem je měsíční stipendium ve výši 9 450 Kč, měsíční náklady činí: 5 278 Kč za nájemné, 6 479 Kč za léky a další životní náklady, 2 147 Kč v souhrnu měsíční úhrada dluhu matce a dále stěžovatelka uvedla výdaj ve výši 1 647 Kč za zdravotní pojištění. Celkové náklady tak v souhrnu činí 15 551 Kč. Nejvyšší správní soud tak dospěl k totožnému závěru o výši nákladů jako městský soud. Z uvedených skutečností však Nejvyššímu správnímu soudu stejně jako městskému soudu rovněž vyplývá, že výdaje stěžovatelky značnou měrou převyšují její příjmy (15 551 Kč – 9 450 Kč). Přitom stěžovatelka tento rozdíl nijak nevysvětlila a není tak patrné, z čeho rozdíl mezi náklady a příjmy hradí. Nejvyšší správní soud se ztotožňuje s městským soudem, že za takového stavu nelze její tvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech považovat za věrohodná a prokazující faktický stav jejích poměrů. Stěžovatelka tak nesplnila svou povinnost prokázat svá tvrzení, což je nutnou podmínkou pro vyhovění její žádosti.

[11] Pokud stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla, že již nehradí částku 1 647 Kč na zdravotní pojištění, městský soud však od ní v Prohlášení obdržel informaci zcela opačnou a tu pak zcela správně do svých úvah zahrnul. Nicméně i kdyby k započtení tohoto nákladu došlo nesprávně, výše nákladů by stále výši příjmů převyšovala (15 551 Kč – 1 647 Kč – 9 450 Kč). Na správnosti závěru městského soudu by to ani v takovém případě nic nemohlo změnit. Zdejší soud neshledal opodstatněnou ani výtku stěžovatelky, že městský soud řádně nepřihlédl k jejímu zdravotnímu stavu. Nejvyšší správní soud na tomto místě konstatuje, že městský soud svůj závěr o nesplnění podmínek pro přiznání osvobození založil na neprokázání především majetkových poměrů, kdy na základě doložených tvrzení stěžovatelkou vznikly vážné pochybnosti o její skutečné finanční situaci, které nikterak neobjasnila. Zdůrazňuje, že důvodem nevyhovění žádosti nebylo shledání toho, že stěžovatelka má dostatečné finanční zdroje, resp. možnosti, jak si je zaopatřit. K posouzení této otázky by městský soud mohl dospět až po té, kdy by naznal, že má tvrzení stěžovatelky o jejích poměrech za prokázaná. V daném případě však nebyl městský soud povinen se podrobně touto otázkou vůbec zabývat.

[12] V případě odkazů na dřívější rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, z nichž má vyplývat, že stěžovatelka byla již několikrát osvobozena od soudního poplatku či jí byl ustanoven i advokát, zdejší soud konstatuje, že lze odkázat na závěry uvedené městským soudem, že žádost stěžovatelky je vždy posuzována s ohledem na aktuální situaci, tak jak ji stěžovatelka dokládá a v níž se právě při posuzování konkrétní žádosti nachází. Proto nelze bez dalšího vycházet z dříve vydaných rozhodnutí. Nutnost posouzení aktuální situace navíc akcentuje i skutečnost, že i při přiznání osvobození od soudních poplatků soud přiznané osvobození kdykoli za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly (§ 36 odst. 3, věta čtvrtá, s. ř. s.).

[13] Ostatní námitky, které stěžovatelka uvedla v kasační stížnosti, jsou nesrozumitelné či nemají bližší vztah k věci, proto se s nimi zdejší soud nevypořádával.

[14] Nejvyšší správní soud proto zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 s. ř. s. O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu